МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Черкаський державний бізнес-коледж

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор, професор

_____О.В. Куклін

Наказ від «02» 12 2020 р. № 193

ІНСТРУКЦІЯ № 17

з охорони праці для водія легкового автомобіля

Черкаси – 2020

Дана інструкція для водія легкового автомобіля (далі – водія) є нормативним документом, що містить обов'язкові для дотримання працівником вимог з охорони праці при виконання ним робіт, визначених його функціональними обов'язками на даному робочому місці.

До самостійної роботи водієм допускаються особи не молодші 18 років, що мають професійну підготовку і пройшли:

- медичний огляд. При відмові від проходження медичних оглядів працівник до виконання трудових обов'язків не допускається;
- вступний інструктаж;
- навчання безпечним методам і прийомам роботи і перевірку знань з охорони праці;
- первинний інструктаж на робочому місці;
- відповідне навчання й інструктаж та отримали 1 кваліфікаційну групу по електробезпеці.

1. Загальні положення

1.1. По даній інструкції водій інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж). За нею ж здійснюється повторний інструктаж.

1.2. За невиконання даної інструкції водій несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

1.3. Водій зобов'язаний:

1.3.1. Дотримуватись норм, правил та інструкцій з охорони праці і пожежної безпеки, правил дорожнього руху, правил внутрішнього трудового розпорядку.

1.3.2. Правильно застосовувати колективні й індивідуальні засоби захисту, дбайливо відноситися до виданого спецодягу й інших засобів індивідуального захисту.

1.3.3. Негайно повідомляти своєму безпосередньому керівнику про нещасні випадки на виробництві, про ознаки професійного захворювання, а також про ситуацію, що створює загрозу життю і здоров'ю людей.

1.3.4. Виконувати тільки доручену роботу.

1.4. Забороняється вживання в робочий час спиртних напоїв, а також приступати до роботи в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння. Палити дозволяється тільки в спеціально обладнаних місцях.

1.5. При виникненні пожежі повідомити пожежну охорону по телефону **101**, керівника і при можливості приступити до гасіння пожежі.

1.6. При захворюванні чи травмуванні, як на роботі, так і поза нею, необхідно повідомити про це керівника і звернутися в лікувальну установу.

1.7. При нещасному випадку необхідно надати допомогу потерпілому, викликати працівника медичної служби, зберегти до початку розслідування обстановку на робочому місці такою, яка була в момент події, якщо це не загрожує життю і здоров'ю інших людей і не приведе до аварії.

1.8. При виявленні несправності обладнання та інструментів сповістити про це керівника. Користуватися і застосовувати в роботі несправні обладнання та інструменти забороняється.

1.9. Виконуючи трудові обов'язки, водій зобов'язаний дотримуватись наступних вимог:

- не сідати і не спиратись на випадкові предмети й огородження;
- не підніматися і не спускатися бігцем по сходових маршах і перехідних містках;
- не торкатися до електричних проводів, кабелів електротехнічних установок.

1.10. Звертати увагу на знаки безпеки, сигнали і виконувати їхні вимоги. Знак безпеки з написом „Не вмикати - працюють люди!" має право зняти тільки той працівник, що його встановив. Забороняється включати в роботу обладнання, якщо на пульті керування встановлений знак „Не вмикати - працюють люди!''

1.11. Виконання робіт підвищеної небезпеки допускається по наряду-допуску після проходження цільового інструктажу.

1.12. Водій повинен дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання службових обов'язків.

1.4. Небезпечними і шкідливими виробничими факторами при виконанні робіт є:

- наїзди проїжджаючих транспортних засобів;
- наїзди при самовільному русі транспортних засобів;
- порушення правил дорожнього руху пішоходами, що приводять до аварійних ситуацій;
- термічні фактори (пожежі, вибухи при подачі палива в карбюратор двигуна самопливом, перевірці наявності палива в баці з використанням відкритого полум'я, витікання газу із газобалонної установки; опіки парою, водою із карбюратора);
- нервово-емоційне напруження при управлінні автомобілем;
- монотонність праці при управлінні автомобілем;
- шум, вібрація;
- незручна робоча поза при ремонті і технічному обслуговуванні автомобіля;

- підвищене фізичне навантаження;

- підвищена температура та швидкість руху повітря в теплий період року;

- підвищена загазованість повітря робочої зони (зміст двоокису вуглеводу, окислу вуглеводу, оксидів азоту, пари бензину тощо).

Першочергове значення серед шкідливих виробничих факторів належить нервово-емоційному напруженню. Величина напруження пов'язана з кількістю і характером інформації, що надходить, відповідальністю за життя учасників руху і збереженням їх здоров'я, за збереження матеріальних цінностей, а також залежить від індивідуальних особливостей водія.

Інформаційний потік, що надходить до водія автомобіля, за певних умов може викликати стан моногонії та засинання під час руху. Це спостерігається під час поїздок у транспортному потоці, що рухається з рівномірною швидкістю, і посилюється за умов одноманітності шляху, низької інтенсивності руху.

Нервово-емоційне напруження залежить також від конкретних ситуацій в реальних дорожніх умовах: різке гальмування, обгін та ускладнений проїзд нерегульованого та регульованого перехрестя, вхід в транспортний потік і вихід з нього тощо.

1.13.Водій автомобіля щорічно повинен проходити медичний огляд.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. При підготовці автомобіля до виїзду водій зобов'язаний перевірити:

- наявність документів на право водіння автомобіля;

- технічний стан автомобіля, справність гальмової системи, рульового керування, приладів освітлення і сигналізації, склоочисників, дзеркал, чистоту і видимість номерних знаків, а також відсутність підтікань палива, мастила, води;

- тиск повітря в шинах;

- наявність інструмента;

- заправлення автомобіля паливом, мастилом, водою, гальмівною рідиною, антифризом і рівень електроліту в акумуляторній батареї;

- наявність запасного колеса, буксирного троса, аптечки першої допомоги, домкрата, вогнегасника;

- щоб вітрові і бічні стекла не мали тріщин і затемнень, що погіршують видимість, плавно пересувалися склопід'ємними механізмами;

- щоб на сидінні і спинці сидіння не було провалів, поривів, виступаючих пружин та гострих кутів. Сидіння і спинка повинні мати справне регулювання, що забезпечує зручну посадку водія;

- стан замків всіх дверей;

- опалювальні пристрої кабіни і салону в холодний час.

2.2. Заправку автомобіля паливом робити при непрацюючому двигуні. На заправному пункті **забороняється:**

- палити і користуватися відкритим вогнем;
- робити ремонтні і регулювальні роботи;
- заправляти автомобіль паливом при працюючому двигуні;
- допускати перелив палива;
- заправляти паливо в поліетиленову тару.

2.3. Перед заправленням системи охолодження двигуна антифризом необхідно:

- перевірити, чи немає в системі охолодження (у сполучних шлангах, радіаторі, сальниках водяного насоса і т.д.) підтікання і при наявності усунути його;
- промити систему охолодження чистою гарячою водою.

2.4. Виїзд автомобіля на лінію з несправностями, що загрожують безпеці руху, **забороняється.**

2.5. Перед пуском двигуна необхідно переконатися, що важіль переміни передач поставлений у нейтральне положення.

2.6. Перед пуском двигуна автомобіля, підключеного до системи підігріву, попередньо необхідно відключити елементи підігріву.

2.7. Пуск двигуна проводиться за допомогою стартера. Використовувати пускову рукоятку дозволяється у виняткових випадках.

2.8. При пуску двигуна автомобіля пусковою рукояткою необхідно дотримуватись наступних вимог:

- пускову рукоятку повертати знизу вгору;
- не брати рукоятку в обхват;

2.9. Водію **забороняється:**

- обслуговування і ремонт елементів підвіски автомобіля, їх зняття і установка;
- ремонт паливної апаратури двигуна внутрішнього згорання;
- злив, очистка, нейтралізація тари та інших ємностей з-під нафтопродуктів, кислот;
- проводити роботи по монтажу, демонтажу і накачуванню шин автомобіля.

Ці роботи проводити на станціях технічного обслуговування або в спеціалізованих майстернях .

- вживати спиртні напої;
- передавати керування автомобілем особі, не зазначеній у дорожньому листі, що знаходиться в нетверезому стані чи не має при собі посвідчення на право керування автомобілем.

2.10. Перевіряти технічний стан автомобіля і його агрегатів при випуску автомобіля на лінію і поверненні з лінії необхідно поставивши автомобіль на стояночні гальма. Виключення з цього правила складають випадки іспиту гальм.

2.11. Для огляду автомобіля в темний час доби варто користуватися переносним електричним світильником напругою не вище 12В з сіткою чи електричним ліхтарем з автономним живленням.

2.12. При підготовці автомобіля до виїзду водію варто простежити, щоб органи керування автомобілем були зі справними ущільненнями, що перешкоджають проникненню відпрацьованих газів у салоні автомобіля.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Виконувати вимоги правил руху і вказівки регулювальників руху відповідно Правилам дорожнього руху.

3.2. Вибирати швидкість руху з урахуванням дорожніх умов, інтенсивності і характеру руху на дорогах, особливостей стану автомобіля і перевозимого вантажу та пасажирів.

3.3. Забороняється керувати автомобілем при відкритих дверцятах кабіни.

3.4. Залишати автомобіль дозволяється тільки після вжиття заходів, що виключають можливість його руху під час відсутності водія.

3.5. При ремонті автомобіля на маршруті дотримуватись запобіжних заходів:

- з'їхати на узбіччя дороги;
- загальмувати автомобіль стояночним гальмом;
- виставити знаки безпеки;
- включити габаритні вогні при недостатній видимості;
- при роботах на узбіччі під автомобілем забороняється знаходитися з боку проїзжої частини.

3.6. При проведенні ремонтних робіт у неопалюваному приміщенні чи на відкритому повітрі під автомобілем необхідно застосовувати лежаки, мати.

3.7. Забороняється:

- відпочивати чи спати в кабіні машини при працюючому двигуні;
- допускати до ремонту автомобіля на лінії сторонніх осіб;
- установлювати домкрат на випадкові предмети: камені, цеглини і т.д;
- виконувати будь-які роботи, знаходячись під автомобілем, який стоїть на домкраті, без установки козелка;
- підігрівати двигун відкритим полум'ям.

4. Вимоги безпеки по закінченні роботи

4.1. Після повернення з маршруту очистити автомобіль від бруду і поставити на місце, відведене для стоянки.

4.2. У зимовий час в неопалюваному гаражі злити воду з радіатора і двигуна.

4.3. Залишатися на нічліг у закритому автомобілі забороняється.

4.4. При зупинці автомобіля водій, залишаючи кабіну, повинен належним чином захистити автомобіль від самовільного руху, виключити запалення чи перекрити подачу палива, встановити важіль переміни передач у нейтральне положення, загальмувати стояночним гальмом.

Якщо автомобіль стоїть навіть на незначному схилі, необхідно додатково поставити під колеса противідкатні упори.

4.5. Виходячи з кабіни автомобіля на проїжжу частину дороги, водій повинен попередньо переконатися у відсутності руху як у попутньому, так і в зустрічному напрямках.

4.6. При зупинці і стоянці на неосвітлених ділянках дороги в темний час доби чи в інших умовах недостатньої видимості на автомобілі повинні бути включені габаритні вогні.

4.7. Ширина проїзду між автомобілями в приміщеннях для стоянки повинна бути достатня для вільного в'їзду автомобіля на своє місце (за один маневр), а відстань від межі проїзду до автомобіля - не менш 0,5 м.

4.8. Після постановки автомобіля в приміщення для стоянки двигун повинен бути вимкнений.

4.9. У приміщеннях, призначених для стоянки, а також на стоянках під навісом чи на площадках **забороняється:**

- палити, користуватися відкритим вогнем;
- робити будь-який ремонт автомобіля;
- залишати відкритими горловини паливних баків автомобілів;
- зберігати будь-які матеріали і предмети;
- мити чи протирати бензином автомобільні кузови, деталі чи агрегати, а також руки й одяг;
- зберігати паливо, за винятком палива в баках автомобілів;
- установлювати предмети й обладнання, що можуть перешкоджати швидкій евакуації автомобілів у випадку пожежі чи інших стихійних лих;
- пуск двигуна для будь-яких цілей, крім виїзду автомобіля з приміщення.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При дорожньо-транспортному випадку водії, причетні до нього, зобов'язані:

- без зволікання зупинитися і не зрушувати з місця транспортний засіб, а також інші предмети, що мають відношення до події, якщо це не загрожує життю і здоров'ю інших людей;
- у разі потреби викликати медичну допомогу, а якщо це неможливо, відправити потерпілих в найближчу лікувальну установу;
- повідомити про те, що трапилося, у патрульну поліцію, записати прізвища очевидців і очікувати прибуття працівників державтоінспекції;
- повідомити безпосереднього керівника або службу охорони праці.

5.2. При виникненні пожежі під час руху необхідно зупинити автомобіль, при можливості вжити заходи щодо гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння.

5.3. При пожежі повідомити пожежну охорону по телефону **101,** керівнику робіт і приступити до гасіння.

При загорянні одягу необхідно насамперед загасити полум'я підручним матеріалом. При цьому не можна накривати потерпілого з головою щоб уникнути опіку дихальних шляхів і отруєння токсичними продуктами горіння.

5.4. При ураженні людини електричним струмом необхідно звільнити потерпілого від дії електричного струму і надати першу медичну допомогу.

При раптовому відключенні напруги необхідно пам'ятати, що вона може бути включена знову без попередження.

5.5. При вимушеній зупинці автомобіля на узбіччі дороги для проведення ремонту водій зобов'язаний виставити на відстані 15-30 м за автомобілем знак аварійної зупинки чи миготливий червоний ліхтар.

5.6. Перед підйомом частини автомобіля домкратом, необхідно вимкнути двигун, загальмувати автомобіль стояночним гальмом, видалити людей із салону автомобіля, закрити двері, підкласти під колеса, що не піднімаються, не менше двох противідкатних упорів.

5.7. Пробку радіатора на гарячому двигуні необхідно відкривати в рукавиці чи накривши її ганчіркою. Пробку необхідно відкривати обережно, не допускаючи інтенсивного виходу пари в бік відкриваючого.

5.8. З появою під час руху запаху бензину водій повинен негайно зупинити автомобіль, знайти причину появи запаху й усунути її.

6. Дії при необхідності наданні першої долікарської допомоги.

6.1. Надання першої долікарської допомоги може здійснюватися лише навченою особою.

6.2. Невідкладно організувати виклик швидкої допомоги за телефонами 103 або 112.

6.3. Повідомити про нещасний випадок керівництво коледжу.

6.4. Оцінити загальний стан потерпілого.

6.5. У разі підозри на пошкодження хребта або черепа потерпілого не рухають.

6.6. У разі різкого порушення або відсутності дихання, при зупинці серця здійснити штучне дихання та зовнішній масаж серця.

Заступник директора з навчальної роботи та перспективного розвитку О. Л. Проценко

Голова профкому В. М. Оліфіренко